SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 602/2021-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [redacted], zastúpeného JUDr. Stanislavom Jakubčíkom, advokátom, Trenčianska 57, Bratislava, proti uzneseniu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. k. IV/3 GPt 267/16/1000-37 z 2. júla 2021 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.
Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. augusta 2021 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) uznesením generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) č. k. IV/3 GPt 267/16/1000-37 z 2. júla 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie generálneho prokurátora, ako aj uznesenie prokurátora Krajskej prokuratúry v Prešove (ďalej len „krajská prokuratúra“) č. k. Kv 41/17/7700-88 z 31. decembra 2020. Sťažovateľ zároveň navrhuje, aby ústavný súd prikázal Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky postúpiť vec Krajskému súdu v Prešove na prejednanie a rozhodnutie. Sťažovateľ navrhuje priznať mu náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, odboru Bratislava (ďalej len „NAKA“) z 5. októbra 2020 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1, ods. 3 písm. b), ods. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z.

Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona.

3. Príkazom na zaistenie peňažných prostriedkov prokurátora krajskej prokuratúry z 22. októbra 2020 boli sťažovateľovi zaistené finančné prostriedky na účte v [redacted], a to aj dodatočné prostriedky došlé na účet vrátane príslušenstva. Príkazom na zaistenie peňažných prostriedkov z 22. októbra 2020 boli sťažovateľovi zaistené finančné prostriedky na špecifikovaných bežných účtoch a investičnom účte v [redacted], a to aj dodatočné prostriedky došlé na účty vrátane príslušenstva. Opravnými uzneseniami prokurátora krajskej prokuratúry z 27. októbra 2020 boli vykonané opravy v texte výrokovej časti príkazov. Príkazom prokurátora krajskej prokuratúry z 13. novembra 2020 bola prikázaná registrácia pozastavenia práva sťažovateľa nakladať so špecifikovanými cennými papiermi uloženými na investičnom účte v [redacted]

4. Sťažovateľ podal 14. decembra 2020 žiadosť o zrušenie zaistenia peňažných prostriedkov podľa § 95 ods. 8 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) a žiadosť o zrušenie zaistenia cenných papierov podľa § 96 ods. 6 Trestného poriadku.

5. Prokurátor krajskej prokuratúry uznesením č. k. Kv 41/17/7700-88 z 31. decembra 2020 žiadosť sťažovateľa o zrušenie príkazu na zaistenie peňažných prostriedkov a žiadosť o zrušenie príkazu na zaistenie cenných papierov zamietol. Prokurátor žiadosť sťažovateľa považoval za nedôvodnú s tým, že *„skutočnosti uvedené v príkaze na zaistenie peňažných prostriedkov boli vyšetrovaním potvrdené a dôvody na zaistenie trvajú a nezmenili sa.“*. K námietke sťažovateľa, že v špecifikovaných obchodných spoločnostiach boli vykonané kontroly finančnou správou, prokurátor uviedol, že v predmetnom trestnom konaní nie je sťažovateľovi kladené za vinu akékoľvek konanie v súvislosti s uvedenými obchodnými spoločnosťami. Skutok, ktorý sa mu kladie za vinu, sa netýka obchodovania a ani účasti sťažovateľa v týchto obchodných spoločnostiach a ani majetku a iných aktív týchto obchodných spoločností. Prílohy predložené sťažovateľom a týkajúce sa týchto obchodných spoločností prokurátor vyhodnotil ako nedôvodné vo vzťahu k žiadosti, keďže sa netýkajú postupu podľa § 95 a § 96 ods. 1 Trestného poriadku. Komunikácia s daňovým úradom sa netýka obchodnej spoločnosti [redacted] (ďalej aj „poskytovateľ“), [redacted] (ďalej aj „[redacted]“ alebo „poškodený“), a nevzťahuje sa na obdobie, keď bol sťažovateľ generálnym riaditeľom [redacted] (2012-2015), keďže sa v týchto prílohách prejednáva obdobie roku 2019.

6. Prokurátor zdôraznil, že k zaisteniu došlo v súvislosti so skutkom, ktorý sa mu kladie za vinu a ktorý súvisí s vypracovaním súhlasných stanovísk k rozšíreniu zmluvného vzťahu s [redacted], ktoré sťažovateľ podpisoval v rámci jednotlivých konaní vedených vo [redacted] o žiadostiach [redacted] V predmetných veciach sťažovateľ mal príslušnú právomoc a zodpovednosť, *„pričom doposiaľ vykonaným dokazovaním je preukázané, že postup, rozhodovanie a hlavne spôsob rozhodovania vo veciach mal vykonávať v rozpore so svojou povinnosťou opatrovať a spravovať majetok* [redacted]*“*.

7. K námietke sťažovateľa, že blokované finančné prostriedky mali byť použité na kúpu obchodnej spoločnosti [redacted] a blokáciou týchto prostriedkov mu vzniká škoda, prokurátor

uviedol, že uvedený účel nie je relevantným dôvodom na ich vylúčenie z postupu podľa § 95 a § 96 ods. 1 Trestného poriadku.

8. Prokurátor zdôraznil, že konaním sťažovateľa v pozícii generálneho riaditeľa [redacted] mala vzniknúť škoda aktuálne vyčíslená na sumu 1 500 000 eur, čo je tiež dôvodom, pre ktorý boli jeho finančné prostriedky na osobných účtoch (nie podnikateľských) zaistené. Prokurátor napokon tiež uviedol, že sťažovateľ je stíhaný za trestný čin, kde možno uložiť trest prepadnutia majetku, ktorý *„postihuje celý majetok obvineného bez ohľadu na to, kde sa nachádza a to aj s poukazom na zákon č. 316/2016 Z. z., o uznávaní a výkone majetkového rozhodnutia vydaného v trestnom konaní v Európskej únii a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Aj z tohto dôvodu je potom trvanie zaistenia peňažných prostriedkov aj naďalej dôvodné.“*.

9. Proti uzneseniu prokurátora z 31. decembra 2020 podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol generálny prokurátor napadnutým uznesením z 2. júla 2021 tak, že ju zamietol.

10. K právomoci generálneho prokurátora rozhodovať v predmetnej veci (a k jeho funkčnej príslušnosti) uviedol, že uznesenie z 31. decembra 2020 vydal prokurátor krajskej prokuratúry, preto je podľa § 190 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku a § 54 ods. 2 písm. a) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) *„nadriadeným prokurátorom príslušným na konanie a rozhodnutie o podanej sťažnosti obvineného generálny prokurátor Slovenskej republiky.“*. K námietke sťažovateľa, že rozhodovať mal sudca pre prípravné konanie (v kontexte jeho návrhu na vypočutie [redacted] a [redacted] sudcom pre prípravné konanie) generálny prokurátor uviedol, že *„v danej veci je vecne príslušný konať nadriadený prokurátor a nie sudca pre prípravné konanie, pretože sa nerozhoduje o sťažnosti proti rozhodnutiu, ktorým by prokurátor krajskej prokuratúry postupoval v prípadoch ustanovených v § 191 Trestného poriadku.“*. Navyše osoby, ktoré mali byť vypočuté, netvrdia, že sú vlastníkmi zaistených vecí alebo že k nim majú iné vecné právo. Peňažné prostriedky, ako aj cenné papiere boli vedené na sťažovateľa ako ich vlastníka.

11. Generálny prokurátor považoval uznesenie prokurátora krajskej prokuratúry z 31. decembra 2020 za zákonné a opodstatnené. Generálny prokurátor následne formuloval vlastnú právnu argumentáciu, pričom poukázal na skutok, ktorého spáchanie sa sťažovateľovi kladie za vinu, prihliadol aj na dôkazy vykonané po vydaní uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré podľa neho nerozptyľujú dôvodnosť podozrenia zo spáchania tejto trestnej činnosti. Sťažovateľ je stíhaný pre majetkový trestný čin, ktorým mal poškodenému spôsobiť *„škodu veľkého rozsahu, ktorá vo svojej výške 1 541 704,57 eur, niekoľkonásobne prevyšuje jej spodnú hranicu.“*. Škoda bola spôsobená *„subjektu, ktorý vykonáva verejné zdravotné poistenie a hospodári so zdrojmi verejného zdravotného poistenia.“*.

12. K námietke sťažovateľa, že nie je zodpovednou osobou za vznik škody, a námietke týkajúcej sa nesprávneho určenia výšky škody generálny prokurátor uviedol, že tieto námietky boli preskúmané už v konaní o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu o vznesení obvinenia. Znakom objektívnej stránky trestného činu podľa § 237 Trestného zákona je škoda na cudzom majetku (zmenšenie hodnoty spravovaného alebo opatrovaného dotknutého majetku, ku ktorému by nedošlo, ak by bol majetok spravovaný a opatrovaný riadne). V danej veci malo ísť o nehospodárne nakladanie so zdrojmi verejného zdravotného poistenia. Konanie sťažovateľa malo spočívať v udeľovaní (záväzných) súhlasných stanovísk, na základe ktorých krajské pobočky poškodeného

uzatvárali dodatky k špecifikovanej zmluve o poskytovaní a úhrade zdravotnej starostlivosti, lekárskej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, ktoré takto predstavovali *„právny rámec na uhrádzanie aj takých zdravotných úkonov, ktoré nespadali do kategórie zdravotných výkonov uhrádzaných podľa katalógu zdravotných výkonov. Inak povedené bola opakovane a vo zväčšujúcom rozsahu zazmluvnená zdravotná starostlivosť nad rámec v rozpore s nariadením vlády.“*. Súhlasné stanoviská predstavovali nakladanie s majetkom poškodeného. V predmetnej trestnej veci bol trestný čin dokonaný *„uhradením faktúr aj za zdravotnú starostlivosť, ktorá nemala byť zo zdrojov zdravotného poistenia hradená.“*. Doteraz zistené skutkové okolnosti takto preukazujú, že škoda bola spôsobená protiprávnym konaním sťažovateľa, zároveň je dané vnútorné prepojenie konania s následkom (škoda by nenastala, ak by nedošlo ku konaniu sťažovateľa).

13. K stanoveniu výšky škody generálny prokurátor poukázal na to, že vyšetrovateľ a prokurátor krajskej prokuratúry vychádzali z protokolu poškodeného o výsledku kontroly z 8. augusta 2016, *„podľa ktorého stanovenie cenovej kalkulácie za výkon* [redacted] *mal negatívny dopad vo výške 1 541 704,57 eur.“*. Tieto zistenia poškodeného korešpondujú so závermi kontroly vykonanej Najvyšším kontrolným úradom Slovenskej republiky a Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Generálny prokurátor uviedol, že výška škody spôsobená trestným činom (kvalifikačný znak skutkovej podstaty) nemusí byť rovnaká ako výška škody, ktorú uplatňuje poškodený v trestnom konaní.

14. K sťažovateľom predloženej právnej analýze generálny prokurátor uviedol, že z hľadiska trestnoprávnej zodpovednosti je irelevantná, *„nakoľko vychádza z ustanovení občiansko-právnej zodpovednosti za škodu.“*. V civilnom konaní si súd nemôže urobiť úsudok o tom, či boli naplnené znaky skutkovej podstaty trestného činu. Ak je súčasťou skutkovej podstaty aj existencia škodlivého následku, *„je civilný súd viazaný nielen záverom trestného súdu o zavinenom protiprávnom konaní, ale aj o vzniku škody a existencii príčinnej súvislosti medzi zavineným protiprávnym konaním páchateľa a spôsobenou škodou.“*.

15. Podľa generálneho prokurátora prokurátor krajskej prokuratúry správne dospel k záveru, že skutočnosti nasvedčujú tomu, že zaistené majetkové hodnoty mohli byť výnosom z trestnej činnosti. Sťažovateľ je stíhaný za skutok (súhlasné stanoviská s uzatvorením dodatkov k zmluve), ktorým na jednej strane poškodenému spôsobil škodu veľkého rozsahu a druhej zmluvnej strane ([redacted]) zvyšoval cenu úhrady za zdravotný úkon pod predmetným kódom a zvyšoval počet pracovísk, *„čím jej zabezpečil neoprávnenú výhodu oproti iným poskytovateľom ambulantnej zdravotnej starostlivosti, ktorí nemali zazmluvnený kód* [redacted]*. Zazmluvnením tohto kódu výrazne vzrástli celkové príjmy spol.* [redacted]*, v inkriminovanom období.“*. Existuje dôvodné podozrenie, že sťažovateľ takto nekonal nezištne a že zaistené majetkové hodnoty sťažovateľa môžu predstavovať odmenu za predmetné konanie. Vyšetrovaním bol ustálený majetok sťažovateľa a len jeho časť bola príkazmi zaistená (peňažné prostriedky, cenné papiere). Prokurátor krajskej prokuratúry správne poukázal na to, že sťažovateľ tento majetok začal nadobúdať v čase páchania skutku a po ňom. Uvedené je preukázané najmä pri nákupe cenných papierov z hľadiska objemu vynaložených peňažných prostriedkov. Pred výkonom funkcie generálneho riaditeľa [redacted] *„išlo zväčša o pravidelné menšie čiastky, avšak počas obdobia, kedy bol obvinený generálnym riaditeľom poškodeného, išlo už o objemovo väčšie jednorazové nákupy, ktoré nemohli zodpovedať legálnemu príjmu obvineného. Pokiaľ obvinený tvrdí, že peňažné prostriedky nadobudol z pôžičiek,*

dodávam, že pôžičky boli poskytnuté obchodnými spoločnosťami, v ktorých je obvinený konateľom a vlastníkom obchodných podielov, čiže ide o zmluvné vzťahy medzi majetkovo spriaznenými osobami.“. Z komunikácie s daňovým úradom, ktorú predložil sťažovateľ, nie je zrejmý samotný výsledok, preto táto komunikácia nerozptyľuje dôvodnosť zaistenia. V uvedených prípadoch ide o dočasné zaisťovacie inštitúty, *„bude predmetom ďalšieho dokazovania preveriť tvrdenia obvineného, resp. prehĺbiť skutočnosti nasvedčujúce tomu, že ide o výnos z trestnej činnosti.“*. Generálny prokurátor nezistil dôvody neprípustnosti zaistenia peňažných prostriedkov podľa § 95 ods. 4 Trestného poriadku.

16. Generálny prokurátor tiež poukázal na závery, ktoré vyplývajú z judikatúry ústavného súdu k inštitútu zaistenia podľa § 95 Trestného poriadku. Podľa týchto záverov uvedený inštitút napomáha objasňovaniu závažnej, hlavne hospodárskej trestnej činnosti, ktorého podstatou nie je odňatie peňažných prostriedkov majiteľovi, ale obmedzenie dispozičného práva s nimi tak, aby nemohlo dôjsť k ich zneužitiu. Peňažné prostriedky možno zaistiť, ak zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že peňažné prostriedky sú určené na spáchanie trestného činu, na jeho spáchanie boli použité alebo sú výnosom z trestnej činnosti. Tento záver nemusí byť na začiatku plne hodnoverný, lebo nie je ani konečný, pretože môže byť ďalším šetrením vyvrátený, ale musí byť vždy logicky odôvodnený. Zaistenie peňažných prostriedkov je preto legitímnym nástrojom orgánov činných v trestnom konaní na to, aby sa dosiahol cieľ a účel zákona, t. j. objasnenie trestnej činnosti, identifikácia páchateľov, ich spravodlivé potrestanie a odňatie výnosov z trestnej činnosti.

II.
Argumentácia sťažovateľa

17. Sťažovateľ v prvom rade namieta, že generálny prokurátor nebol oprávnený rozhodovať o sťažnosti, ktorú podal proti uzneseniu prokurátora krajskej prokuratúry z 31. decembra 2020 o zamietnutí jeho žiadosti o zrušenie príkazu na zaistenie peňažných prostriedkov. O tejto sťažnosti mal podľa § 191 písm. d) a § 425 ods. 1 Trestného poriadku rozhodovať sudca pre prípravné konanie súdu, ktorý je príslušný na konanie v prvom stupni, a to spravidla do piatich pracovných dní od predloženia veci súdu. Generálny prokurátor takto porušil jeho právo na prístup k súdu.

18. Postupom generálneho prokurátora bolo porušené aj základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, a to z dôvodu, že vo veci nerozhodoval sudca pre prípravné konanie v lehote spravidla do piatich pracovných dní od predloženia veci súdu. Na druhej strane k porušeniu uvedeného základného práva došlo aj z dôvodu, že generálny prokurátor rozhodol o sťažnosti 2. júla 2021, t. j. takmer po pol roku od podania sťažnosti proti uzneseniu prokurátora krajskej prokuratúry.

19. Podľa sťažovateľa účelom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je nielen odstránenie stavu právnej neistoty, ale tiež zamedzenie vzniku zbytočných škôd. V tomto kontexte sťažovateľ zdôrazňuje, že finančné prostriedky a cenné papiere *„boli zaistené bez právnych dôvodov, ktoré predpokladá Trestný poriadok, keďže nebolo nijako preukázané že by tieto finančné prostriedky alebo cenné papiere boli nástrojom trestnej činnosti alebo výnosom z trestnej činnosti.“*.

20. Generálny prokurátor znemožnil uplatnenie práv sťažovateľa – znemožnil mu možnosť uviesť skutkové a právne námietky proti zaisteniu finančných prostriedkov a cenných papierov

a tiež k stanovisku prokurátora. Okrem uvedeného sudca pre prípravné konanie by bol povinný v súlade s § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúmať správnosť výrokov napadnutého uznesenia, ale aj konanie predchádzajúce týmto výrokom. Prieskum sudcom pre prípravné konanie by bol vedený tzv. obmedzeným revíznym princípom, t. j. sudca by preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia a správnosť postupu konania, ktorý predchádzal rozhodnutiu, z hľadiska všetkých dôvodov (aspektov) bez ohľadu na ich vymedzenie v sťažnosti.

21. Generálny prokurátor sa pri rozhodovaní o sťažnosti vôbec nezaoberal návrhom na vylúčenie vecí z výkonu rozhodnutia o zaistení majetku na návrh.

22. Citujúc čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), čl. 17 ods. 1, čl. 51 ods. 1 a čl. 52 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), sťažovateľ poukazuje na to, že konfiškáciu majetku, ktorý nebol výnosom z trestnej činnosti ani na jej spáchanie nebol použitý, Európsky súd pre ľudské práva opakovane označil za odporujúcu čl. 1 dodatkového protokolu z dôvodu jej rozporu s princípom proporcionality. Obdobné závery potvrdil aj Súdny dvor Európskej únie vo svojej judikatúre, kde uvádza že právo podľa čl. 17 charty možno obmedziť vtedy, keď to skutočne zodpovedá cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Úniou, a nepredstavuje to vo vzťahu k sledovanému účelu neprimeraný a neúnosný zásah, ktorým by bola zasiahnutá samotná podstata takto zaručeného práva. Požiadavkám na zákonné obmedzenie vlastníckeho práva v zmysle ústavy, dodatkového protokolu a charty podlieha aj trest prepadnutia majetku, *„pričom tieto požiadavky bránia obmedzeniam, ktoré vo vzťahu k sledovanému účelu predstavujú neprimeraný a neúnosný zásah, ktorým by bola zasiahnutá samotná podstata takto zaručeného práva.“*.

23. Sťažovateľ poukazuje na to, že v sťažnosti proti uzneseniu prokurátora krajskej prokuratúry namietal, že tento nesprávne vyhodnotil skutkový stav a predložené dôkazy, nesprávne určil zodpovednú osobu za vznik škody vo [redacted] a nesprávne určil výšku spôsobenej škody.

24. Prokurátor krajskej prokuratúry nepreukázal a neuviedol takú skutočnosť, ktorá by nasvedčovala tomu, že zaistené peňažné prostriedky a tiež špecifikované cenné papiere sú nástrojom trestnej činnosti alebo výnosom z trestnej činnosti. V tomto kontexte v sťažnosti poukazoval na to, že pôsobí v 18 obchodných spoločnostiach, *„pričom jeho podnikateľské aktivity sa začali prejavovať až s odstupom niekoľkých rokov po ukončení jeho pôsobenia vo funkciách predsedu predstavenstva a generálneho riaditeľa* [redacted] *dňa 20. 09. 2015.“*.Tiež uviedol, že správcovi dane podrobne zdokladoval pôvod peňažných prostriedkov.

25. Okrem uvedeného v návrhu na vylúčenie vecí z výkonu rozhodnutia o zaistení majetku na návrh uviedol, že zaistené peňažné prostriedky získal formou úverov od podnikateľských subjektov, pričom predložil 5 zmlúv o pôžičke, ktoré predstavujú podstatnú časť peňažných prostriedkov na jeho osobných účtoch. Peňažné prostriedky na účtoch sťažovateľa v [redacted], *„mu poskytli spoločnosti, ktoré sú projektovo financované viacerými bankami.“*.

26. Sťažovateľ tiež namietal, že prokurátor nesprávne určil osobu zodpovednú za vznik škody a taktiež samotnú výšku škody. V tomto smere poukazuje na svoje výpovede pred orgánmi činnými v trestnom konaní, na získané dôkazy a tiež na právnu analýzu týkajúcu sa *„posúdenia*

predpokladov právnej zodpovednosti bývalého predsedu predstavenstva a generálneho riaditeľa za škodu spôsobenú [redacted]*.“* z 1. februára 2021, ktorú vypracoval [redacted], a ďalší autori. Z tejto právnej analýzy vyplýva, že *„vzhľadom na absenciu porušenia jeho konkrétnej právnej povinnosti v spojení s podmieneným predpokladom jej príčinnej súvislosti so vznikom konkrétnej škody, spočívajúcej v preplácaní výkonu* [redacted] *bez vykonania riadneho kontrolného a schvaľovacieho procesu revíznymi lekármi, nemôže založiť právnu zodpovednosť...* (sťažovateľa) *za vznik spôsobenej škody, ako to predpokladá zákon.“*.

27. Sťažovateľ poukazuje na to, že predstavenstvo [redacted] v liste z 30. júla 2021 adresovanom NAKA *„deklaruje, že nerozhodlo, že by* [redacted] *vznikla škoda.“*. [redacted] na jednej strane tvrdí, že došlo k pochybeniam, ktoré zakladajú vznik škody, na druhej strane [redacted] sa v rámci správneho súdnictva bráni proti pokute vo výške 75 000 eur udelenej Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Zo správnej žaloby a z kasačnej sťažnosti vyplýva argumentácia [redacted], podľa ktorej pri uzatváraní zmluvy o poskytovaní a úhrade zdravotnej starostlivosti, lekárenskej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti z 30. júna 2011 a jej dodatkov *„nedošlo k porušeniu právnej povinnosti.“*.

28. Prokurátor krajskej prokuratúry vydal príkaz na zaistenie peňažných prostriedkov vo výške 1 709 642,82 eur, kým právny zástupca [redacted] 21. januára 2021 na výsluchu pred vyšetrovateľom NAKA uplatnil škodu vo výške 75 000 eur.

29. Ak by aj v konkrétnom prípade bolo možné dospieť k záveru, že je primerané uloženie trestu prepadnutia celého majetku, *„je nesporné, že v právnom štáte musí byť takéto rozhodnutie nevyhnutne zverené do právomoci súdu, o to viac, že čl. 50 ods. 1 Ústavy SR definuje právomoc súdu rozhodovať o treste, ako právomoc výlučnú.“*.

30. Sťažovateľ navrhuje zrušenie aj uznesenia prokurátora krajskej prokuratúry, keďže aj prokurátor krajskej prokuratúry, ako aj generálny prokurátor postupovali v rozpore s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny s dôsledkom, že vec nebola prejednaná v súdnom konaní. Zrušenie iba napadnutého uznesenia *„by neprinieslo v konaní želaný účinok a neodstránilo by porušenie vyššie cit. základných práv.“*.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

31. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že generálny prokurátor odňal sťažovateľovi prístup k súdu, keďže o jeho sťažnosti proti uzneseniu prokurátora krajskej prokuratúry mal rozhodnúť sudca pre prípravné konanie. Sťažovateľ zároveň namieta absenciu spravodlivého prerokovania veci pre spôsob, akým generálny prokurátor posúdil jeho sťažnostné námietky proti uzneseniu prokurátora krajskej prokuratúry, ktorý zamietol jeho žiadosť o zrušenie zaistenia peňažných prostriedkov podľa § 95 ods. 8 Trestného poriadku, resp. jeho žiadosť o zrušenie alebo obmedzenie zaistenia zaknihovaných cenných papierov podľa § 96 ods. 6 Trestného poriadku. Sťažovateľ namieta aj zbytočné prieťahy vo veci z dôvodu, že o jeho sťažnosti nerozhodoval sudca pre prípravné konanie v lehote spravidla piatich pracovných dní, pričom namieta aj dobu, v ktorej rozhodol generálny prokurátor.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny:

32. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

33. Cieľom uplatňovania právomoci ústavného súdu v zmysle čl. 124 ústavy nie je primárne preskúmavanie a posudzovanie právnych názorov orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd (vrátane základných práv a slobôd) fyzických osôb a právnických osôb pri výklade a uplatňovaní zákonov v súvislosti s rozhodovaním vo veci samej ani preskúmavanie, či v konaní pred týmito orgánmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu tieto orgány vyvodili. Úloha ústavného súdu sa sústreďuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách.

34. Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody zaručeného v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (III. ÚS 38/05, III. ÚS 287/06).

35. Ústavný súd už uviedol, že ústavnoprávny prieskum zaistenia peňažných prostriedkov sa v podstate sústreďuje len na tie prípadné pochybenia, v dôsledku ktorých by pre také rozhodnutie chýbal zákonný základ alebo by zjavne nemohlo viesť k naplneniu účelu, ktorý ním má byť dosiahnutý, alebo by v ňom bolo možné vidieť svojvôľu z iného dôvodu. Predmetom tohto prieskumu môže byť aj procesný postup, ktorý zaisteniu peňažných prostriedkov predchádzal (I. ÚS 122/2018).

36. Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti v prvom rade zameral na posúdenie toho, či napadnuté uznesenie má zákonný podklad. V predmetnej veci išlo o zaistenie peňažných prostriedkov podľa § 95 a nasl. Trestného poriadku a zaistenie zaknihovaných cenných papierov podľa § 96 a nasl. Trestného poriadku. Prokurátor krajskej prokuratúry rozhodoval o žiadosti sťažovateľa podľa § 95 ods. 8 a § 96 ods. 6 Trestného poriadku v rámci periodického prieskumu odôvodnenosti uvedených zaisťovacích inštitútov. Generálny prokurátor v napadnutom uznesení reagoval na námietku sťažovateľa, že o jeho sťažnosti proti uzneseniu prokurátora krajskej prokuratúry mal rozhodovať sudca pre prípravné konanie. Poukázal na to, že v predmetnej veci išlo

o rozhodovanie podľa § 190 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku v spojení s § 54 ods. 2 písm. a) zákona o prokuratúre. Podľa generálneho prokurátora sudca pre prípravné konanie by vo veci rozhodoval, ak by išlo o rozhodovanie podľa § 191 Trestného poriadku.

37. Uvedené odôvodnenie generálneho prokurátora (vo vzťahu k jeho právomoci a funkčnej príslušnosti vo veci rozhodnúť) ústavný súd nepovažuje za svojvoľné (arbitrárne). Z argumentácie sťažovateľa je zjavné, že zamieňa inštitút zaistenia peňažných prostriedkov a zaistenia zaknihovaných cenných papierov podľa § 95 a § 96 Trestného poriadku [štvrtá hlava prvej časti (Zaistenie osôb a vecí), štvrtý diel (Zaistenie vecí dôležitých pre trestné konanie), tretí oddiel (Zaistenie nástrojov trestnej činnosti a výnosov z trestnej činnosti)] s inštitútom zaistenia výkonu trestu prepadnutia majetku podľa § 425 ods. 1 Trestného poriadku [štvrtá časť (Vykonávacie konanie), prvá hlava (Výkon trestov), tretí diel (Výkon ostatných druhov trestov)].

38. Ak by išlo o rozhodnutie podľa § 425 ods. 1 Trestného poriadku, o sťažnosti proti uzneseniu prokurátora by rozhodoval sudca pre prípravné konanie na základe § 191 písm. d) Trestného poriadku. V predmetnej veci rozhodoval generálny prokurátor v zmysle § 190 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku v spojení s § 54 ods. 2 písm. a) zákona o prokuratúre, pričom generálny prokurátor zamietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Z uvedeného je zrejmé, že v predmetnej veci bol daný zákonný podklad pre rozhodovanie generálneho prokurátora a tiež pre jeho príslušné rozhodnutie.

39. V odôvodnení napadnutého uznesenia generálny prokurátor poukázal na povahu trestného činu, ktorého spáchanie sa sťažovateľovi kladie za vinu (udeľovanie súhlasných stanovísk, nakladanie s majetkom poškodeného), poukázal tiež na rozdiel medzi vznikom škody ako zákonným znakom špecifikovanej skutkovej podstaty a výškou škody, ktorú si poškodený uplatnil v trestnom konaní. Poukázal na dôkazy, z ktorých predbežne vyplýva výška škody (protokol poškodeného o výsledku kontroly z 8. augusta 2016, závery kontroly Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky a Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou).

40. Obdobne generálny prokurátor poukázal na bližšiu povahu skutku (postupné zvyšovanie cien úhrad za zdravotný úkon pod predmetným kódom uhrádzaný konkrétnemu poskytovateľovi a zvyšovanie počtu pracovísk tohto poskytovateľa), ktorý sťažovateľ zrejme nerealizoval nezištne. V tomto kontexte poukázal na nadobúdanie peňažných prostriedkov, ktoré spadá do inkriminovaného obdobia (výkon funkcie u poškodeného). Vo vzťahu k cenným papierom generálny prokurátor poukázal na ich pravidelné nadobúdanie v menších objemoch sťažovateľom (obdobie pred výkonom funkcie u poškodeného) a na zmenu v spôsobe ich nadobúdania (v čase výkonu funkcie u poškodeného) smerom k opakovaným jednorazovým nákupom vo vyšších objemoch presahujúcich legálne príjmy sťažovateľa.

41. Generálny prokurátor sa vysporiadal aj s námietkou sťažovateľa o nadobudnutí peňažných prostriedkov pôžičkami (zmluvy medzi spriaznenými osobami) a s jeho odkazom na závery vyplývajúce z právnej analýzy (analýza občianskoprávnej zodpovednosti).

42. Odôvodnenie napadnutého uznesenia v spojení s uznesením prokurátora krajskej prokuratúry dostatočne odôvodňuje opodstatnenosť ďalšieho trvania zaistenia špecifikovaných majetkových hodnôt a z toho odôvodnenia možno identifikovať, že sa primerane realizuje účel predmetných

zaisťovacích inštitútov (okrem iných zaistenie možného výnosu z trestnej činnosti, odňatie práva disponovať so zaistenými majetkovými hodnotami).

43. Odôvodnenie napadnutého uznesenia predstavuje podľa ústavného súdu dostatočný základ pre jeho výrok, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu prokurátora krajskej prokuratúry vo veci zamietnutia žiadosti o zrušenie zaistenia peňažných prostriedkov, resp. zaknihovaných cenných papierov. Generálny prokurátor v spojení s prokurátorom krajskej prokuratúry primeraným, logickým a zrozumiteľným spôsobom sťažovateľovi objasnil, prečo bola jeho žiadosť zamietnutá, preto napadnuté unesenie nie je zjavne neodôvodnené. Právne závery generálneho prokurátora nemožno považovať za arbitrárne, t. j. také, ktoré by nemali oporu v zákone, resp. popierali by podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení Trestného poriadku.

44. Ústavný súd takto dospel k záveru, že napadnuté uznesenie generálneho prokurátora má zákonný podklad, vedie k naplneniu účelu aplikovaných zaisťovacích inštitútov, pričom ústavný súd neidentifikoval prejavy svojvôle v postupe a rozhodovaní generálneho prokurátora.

45. Možno konštatovať, že argumentácia sťažovateľa vyjadruje len nespokojnosť s napadnutým uznesením a vo svojej podstate len sleduje dosiahnutie zmeny napadnutého uznesenia. Táto skutočnosť však nemôže automaticky viesť k záveru o porušení jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny.

46. Ústavný súd je podľa § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak. Rozsah návrhu je vymedzený predovšetkým jeho petitom, teda tou časťou návrhu, v ktorej navrhovateľ formuluje, aké rozhodnutie od ústavného súdu žiada. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti namietal porušenie základných práv označených v bode 1 tohto uznesenia. V odôvodnení ústavnej sťažnosti (bez uvedenia v petite) sťažovateľ namieta aj porušenie vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 1 dodatkového protokolu a podľa čl. 17 ods. 1 charty v spojení s porušením čl. 51 ods. 1 a čl. 52 ods. 1 charty. Uvedené námietky sťažovateľa neboli predmetom (priameho) prieskumu ústavného súdu, ústavný súd ich považoval iba za súčasť argumentácie vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny.

47. Nad rámec veci však ústavný súd dodáva, že porušenie vlastníckeho práva sťažovateľ namieta v spojení s alebo v nadväznosti na namietané porušenie základného práva na súdnu (a inú právnu) ochranu. Keďže ústavný súd nezistil možné porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny napadnutým uznesením, nemožno v zásade uvažovať o porušení vlastníckeho práva sťažovateľa. Zaistenie špecifikovaných majetkových hodnôt (peňažné prostriedky, zaknihované cenné papiere) bez akýchkoľvek pochybností predstavuje zásah do právneho postavenia sťažovateľa (do jeho majetkovej sféry). Možno však konštatovať, že k tomuto zásahu došlo na podklade zákonných dôvodov bez prvkov svojvôle, preto nejde o ústavne neprípustný zásah do majetkovej sféry sťažovateľa. K argumentácii sťažovateľa je tiež nutné dodať, že v prerokúvanom prípade nejde o uloženie trestu prepadnutia majetku, ale o procesný zaisťovací inštitút predbežného (dočasného) charakteru, ktorý sa navyše netýka celého majetku sťažovateľa.

48. Na tomto základe ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa už pri jej predbežnom prerokovaní odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Ústavný súd dodáva, že dotknutému zaisťovaciemu opatreniu sa sťažovateľ bráni spoločne s obranou proti vznesenému obvineniu (ako predmetu proti nemu vedeného trestného stíhania), ktorej je vzhľadom na vecné súvislosti neoddeliteľnou súčasťou, čo by vzhľadom na trestnoprocesný prostriedok obrany obvineného (vrátane opravných prostriedkov proti meritórnemu rozhodnutiu v súdnom konaní v prípade podania obžaloby) podmieňovalo aj odmietnutie ústavnej sťažnosti ako neprípustnej podľa § 132 ods. 2, § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde. Vecný prieskum ústavného súdu, ktorý bol napriek tomu z dôvodu materiálneho prístupu k ochrane základných práv poskytnutý, sa však týka len ústavnej udržateľnosti napadnutého uznesenia v popísaných súvislostiach, nie potvrdenia dôvodnosti vzneseného obvinenia v kontexte trestného konania.

III.2. K porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy:

49. Súčasťou stabilnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu je názor, v zmysle ktorého sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci ešte trvalo. Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nemôže dochádzať k porušovaniu označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny), ústavný súd sťažnosť odmietne, vychádzajúc pritom z účelu týchto práv, ktorých spoločným menovateľom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. Inými slovami, ústavný súd poskytuje ochranu práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva ešte trvalo alebo k jeho porušeniu dochádza (I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, I. ÚS 22/01, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ([redacted] v. Slovenská republika z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05) vo vzťahu k právu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

50. Sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť ústavnému súdu 30. augusta 2021, pričom generálny prokurátor o sťažnosti sťažovateľa rozhodol napadnutým uznesením z 2. júla 2021. Sťažovateľ takto podal ústavnú sťažnosť v čase, keď generálny prokurátor vo veci už rozhodol a napadnuté (sťažnostné) konanie bolo právoplatne skončené. K porušeniu tohto základného práva sťažovateľa nemohlo dôjsť ani na tom základe, že o jeho sťažnosti nerozhodol sudca pre prípravné konanie v lehote spravidla piatich pracovných dní, keďže nešlo o vec, v ktorej by sudca pre prípravné konanie mal právomoc rozhodovať. Pokiaľ ide o sťažovateľom tvrdený dôsledok zaistenia (narastanie škody), ústavný súd dodáva, že napadnuté uznesenie týkajúce sa zaistenia majetkových hodnôt sťažovateľa považoval za ústavne akceptovateľné. Pretrvávanie nepriaznivých následkov ústavne akceptovateľného zaistenia majetkových hodnôt podľa ustanovení Trestného poriadku nespadá pod vecný rozsah základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť aj v časti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom generálneho prokurátora, ktorý predchádzal vydaniu uznesenia z 2. júla 2021, ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

51. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2021

Libor DUĽA
predseda senátu